

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K místu vzniku škody či škodné události při uzavření kupní smlouvy a k účasti žalovaného v řízení podle čl. 26 odst. 1 nařízení Brusel I bis

V následujícím článku se budeme zabývat komplexní analýzou mezinárodního právního případu týkajícího se kupní smlouvy a otázky mezinárodní příslušnosti soudů. Zvláštní důraz je kladen na interpretaci článku 26 odst. 1 nařízení Brusel I bis a role procesního opatrovníka v kontextu soudního řízení. Diskutujeme rozhodnutí různých soudních instancí a judikatury Nejvyššího soudu, která se týká konkrétních aspektů řízení.

- I. V případě prodeje vozidla z majetku korporace za nižší než obvyklou cenu je příčinou důležitou pro odpovědnost za škodu uzavření samotné kupní smlouvy a nikoliv následné poukázání (nižší) částky, které představuje již jen způsob plnění závazku z kupní smlouvy.**
- II. Žalovaný vyjadřuje (konkludentně) souhlas s volbou soudu učiněnou žalobcem ve smyslu článku 26 odst. 1 nařízení Brusel I bis tím, že se věcně vyjádří k žalobě, aniž by nejpozději současně s tímto vyjádřením vznesl námitku nedostatku příslušnosti soudu**
- III. Žalovaný, který neví, že proti němu bylo zahájeno soudní řízení, a za něhož se soudního řízení účastní advokát nebo „opatrovník“, jehož nezmocnil, nemá možnost účinně se obhajovat, a musí být proto považován za žalovaného, v jehož případě bylo rozhodnutí vydáno v jeho nepřítomnosti. Ani z věcného vyjádření ustanoveného opatrovníka žalovaného k žalobě proto nelze dovozovat, že se žalovaný účastní řízení ve smyslu článku 26 odst. 1 nařízení Brusel I bis.**

Popis případu:

Žalobkyně byla českou obchodní společností, žalovaná pak jednatelkou této společnosti. Žalovaná uzavřela jménem společnosti na území Spolkové republiky smlouvu o prodeji firemního vozidla za kupní cenu 40.336,13 EUR. Z následně z utržených prostředků, zaslaných prodávajícím na účet žalobkyně vedený bankou v České republice, žalovaná poukázala částku 40.011,91 EUR na svůj osobní účet. Žalobkyně se následně po žalované domáhala náhrady škody s tím, že vozidlo bylo prodáno příliš levně, neboť jeho skutečná cena měla činit 60.000,- EUR. Žalobkyně se dále domáhala vrácení částky 40.011,- EUR zaslané na účet žalované.

Žalované byl soudem řízení ustanoven opatrovník, neboť se jí na adresu v cizině nepodařilo doručit. Žalovaná měla ve skutečnosti bydliště ve Spolkové republice Německo, což žalobce při podání žaloby prokazatelně věděl, nicméně (zjevně záměrně) uvedl adresu žalované v Ruské federaci.

Žalovaná se nicméně v průběhu soudního řízení o jeho existenci dozvěděla a udělila ke svému zastupování plnou moc advokátovi. Zmocněný advokát sdělil soudu skutečnou adresu jejího pobytu,

upozornil, že tato adresa byla žalobci známa a že řízení bylo dosud vedeno bez vědomí žalované s tím, že případné procesní návrhy reflektující tyto skutečnosti budou učiněny po nahlédnutí do spisu a seznámení se s předmětem sporu. Po seznámení se spisem a předmětem sporu pak zmocněný advokát kromě jiného vznesl námitku nedostatku příslušnosti českých soudů s tím, že k jednání, které mohlo mít za následek vznik škody či vzniku škody, došlo ve Spolkové republice Německo. K projednání věci jsou tak příslušné německé soudy a řízení před českým soudem by mělo být zastaveno.

Soud I. stupně po provedeném dokazování uložil žalované nahradit částku 19.664 EUR jakožto škody způsobené žalobkyni prodejem vozidla za příliš nízkou cenu, kdy shledal, že prodej vozu za nižší než obvyklou (znaleckým posudkem stanovenou) cenu nebyl v souladu s péčí řádného hospodáře. Žalobu na vrácení částky 40.011 EUR naopak zamítl. Svou příslušnost soud dovodil (chybně - viz níže) z toho, že žalobkyni měla být způsobena škoda tím, že se snížil, resp. nezvýšil majetek společnosti. Ačkoliv ke vzniku škody vedlo uzavření kupní smlouvy a zadání příkazu k převodu společnosti na svůj účet, je nutno brát v potaz, že škoda je chápána především jako majetková újma samotné společnosti spočívající ve snížení prostředků na jejích účtech, které byly vedeny v České republice. Pravomoc českých soudů je proto dána, protože ke škodné události došlo na území České republiky.[\[1\]](#)

Proti výroku o náhradě škody podala odvolání žalovaná, která kromě jiného opětovně namítla, že české soudy nejsou ve věc příslušné. Jestliže ke vzniku škody došlo, stalo se tak již v okamžiku, kdy žalobkyně pozbyla vlastnické právo k vozidlu, aniž by získala adekvátní protihodnotu. Prodej vozidla však byl realizován v Německu, kde byla podepsána kupní smlouva a kde došlo k předání vozidla. Ať by se smlouva řídila (tehdy platným) českým či německým právem, k převodu vlastnického práva došlo předáním vozidla v SRN. Okamžik zadání příkazu k převodu peněz nebo místo vedení účtu žalobkyně nemohly vznik škody ovlivnit, neboť ke vzniku škody došlo již před těmito úkony, které byly navíc jen plněním smluvní povinnosti.

Žalobkyně trvala na tom, že majetek žalobkyně se nacházel na území České republiky a tudíž ke snížení majetkové hodnoty došlo zde. Pravomoc zdejších soudů tak byla dle názoru žalobkyně soudem I. stupně posouzena správně.

Vrchní soud v Praze jakožto soud odvolací uvedl, že podstatným pro posouzení pravomoci soudu je otázka, kde došlo k jednání či události zakládající nárok na náhradu škody; jinými slovy v příčinné souvislosti s jakým jednáním žalované vznikla tvrzená škoda. Jde o to zjistit, jaká skutečnost byla bezprostřední příčinou daného následku.[\[2\]](#)

V poměrech posuzované věci měla škoda vzniknout v důsledku jednání žalované spočívající v uzavření pro žalobkyni nevýhodné kupní smlouvy, jejímž předmětem byl prodej automobilu, čímž měla žalobkyni vzniknout škoda odpovídající rozdílu mezi sjednanou kupní cenou a cenou obvyklou ke dni uzavření kupní smlouvy. Je tak zřejmé, že jednáním, které bylo bezprostřední příčinou vzniku škody, bylo uzavření kupní smlouvy. Rozdíl mezi obvyklou cenou automobilu a cenou kupní lze považovat za skutečnou škodu, tedy újmu, která se projevila v majetkové sféře žalobkyně jako poškozené. [\[3\]](#)

Bez toho, že by byla uzavřena kupní smlouva, by žádná škoda nemohla žalobkyni vzniknout. Lze tedy uzavřít, že k jednání zakládajícímu nárok na náhradu škody došlo v místě uzavření kupní smlouvy, tedy na území Spolkové republiky Německo. To, že účet žalobkyně, na nějž byla poukázána sjednaná kupní cena je veden u banky se sídlem na území České republiky, je pro posouzení odpovědnosti za škodu naprosto irelevantní. Poukázání kupní ceny na účet žalobkyně lze mít toliko za následek uzavření kupní smlouvy (šlo v podstatě o způsob splnění závazku, stejně jako to, že nebyla poukázána částka vyšší odpovídající ke dni uzavření kupní smlouvy ceně obvyklé).

Soudy České republiky proto nejsou příslušné. Jejich příslušnost nebyla založena ani podle čl. 26 odst. 1 nařízení Brusel I, neboť žalovaná namítla nepřislušnost českých soudů, jinými slovy účastnila se řízení výhradně proto, aby uvedenou námitku uplatnila.[\[4\]](#)

Odvolací soud proto rozsudek soudu I. stupně v napadeném rozsahu zrušil a řízení zastavil.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala dovolání pro změnu žalobkyně. Navrhla, aby dovolací soud napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věci odvolacímu soudu k dalšímu řízení. Jedním z dovolacích důvodů byl i nesprávný výklad článku 26 odst., 1 nařízení Brusel I bis, neboť ani procesní opatrovník ani zvolený advokát nevznesli námitku nedostatku pravomoci při svém prvním úkonu ve věci, čímž měla být založena pravomoc českého soudu. Posléze uplatněná námitka již byla opožděná.

Ohledně otázky, zda žalovaná založila příslušnost českého soudu tím, že ve svém prvním podání učiněném prostřednictvím jí zvoleného zástupce sdělila soudu toliko své aktuální bydliště a uvedla, že se vyjádří poté, kdy se její zástupce seznámí s obsahem spisu, nebylo dovolání shledáno přípustným.[\[5\]](#)

Nejvyšší soud odkázal na svou ustálenou judikaturu, podle které žalobce projevuje vůli vést řízení u dotčeného soudu tím, že u něj podá žalobu, a žalovaný vyjadřuje (konkludentně) souhlas s volbou učiněnou žalobcem tím, že se věcně vyjádří k žalobě, aniž by nejpozději současně s tímto vyjádřením vznesl námitku nedostatku příslušnosti soudu. Z rozhodnutí, na která Nejvyšší soud odkazuje, lze na dokreslení kontextu problematiky upozornit zejména na následující:

- **usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2008 sp. zn. 29 Nd 336/2007**

I kdyby ke dni zahájení řízení chyběly podmínky pro určení mezinárodní a místní příslušnosti, bylo povinností soudu I. stupně ... nejprve doručit žalobu žalovanému (v souladu s Nařízením Rady (ES) č. 1348/2000 ze dne 29. května 2000 a umožnit mu založit příslušnost soudu postupem podle článku 24 nařízení Brusel I, tím, že se vyjádření k žalobě, aniž by nejpozději současně s tímto vyjádřením vznesl námitku nedostatku příslušnosti. Teprve poté, kdy je žalovanému žaloba doručena a ten příslušnost procesního soudu nezaloží podle článku 24 nařízení Brusel I, může soud prvního stupně zkoumat podmínky (mezinárodní a místní) příslušnosti a postupovat podle např. podle § 11 odst. 3 o.s.ř.[\[6\]](#)

- **usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. února 2016 sp. zn. 30 Cdo 1860/2015**

Vyjádřil-li se žalovaný v rámci své první obrany k žalobě, aniž by současně s tímto vyjádřením vznesl námitku nepřislušnosti soudu, a v rámci jednání dokonce přímo vyjádřil souhlas s projednáním věci českými soudy, čímž vyjádřil nejdříve konkludentně a pak i výslovně souhlas s příslušností soudu ve smyslu článku 24 nařízení Brusel I, která má přednost před všemi ostatními pravidly příslušnosti, včetně ujednání o volbě soudy ve smyslu čl. 23 nařízení Brusel I.

- **usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. září 2015 sp. zn. 30 Cdo 4971/2014**

V režimu nařízení Brusel I soud nemůže (s výjimkou věcí uvedených v čl. 22 nařízení) přezkoumávat svojí příslušnost (pravomoc) a místní příslušnost dříve, než doručí žalobu žalovanému a umožní mu, aby se k ní vyjádřil. Příslušnost procesního soudu totiž může být založena postupem podle článku 24 nařízení Brusel I tím, že žalovaná se vyjádří k žalobě, aniž by nejpozději současně s tímto vyjádřením vznesl námitku nedostatku příslušnosti procesního soudu.

- **usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. prosince 2015 sp. zn. 30 Cdo 1362/2005**

Podle čl. 24 Luganské úmluvy II platí, že není-li soud jednoho členského státu příslušný již podle jiných ustanovení téže úmluvy, stane se příslušným, jestliže se žalovaný řízení před tímto soudem účastní. To neplatí, pokud se žalovaný dostaví proto, aby namítal nepřislusnost soudu nebo je-li jiný soud podle čl. 22 Luganské úmluvy II výlučně příslušný.

Článek 24 Luganské úmluvy II je identický s článkem nařízení Brusel I a upravuje jak mezinárodní tak místní příslusnost soudů pro případ, že se žalovaný řízení před soudem, u něhož byla žaloba podána, účastní a podřídí se tak pravomoci žalobcem zvoleného soudu.

Nezávisle na tom, zda by mezinárodní příslusnost českých soudů byla či nebyla dána na základě jiných ustanovení Luganské úmluvy II, je možné, za předpokladu dodržení podmínek článku 24, tuto mezinárodní příslusnost založit.

Účast žalovaného na řízení podle článku 24 Luganské úmluvy II představuje fakticky konkludentní souhlas s příslusností soudu, jemuž byl spor předložen, a tedy ujednání o jeho příslusnosti.

Pokud se žalovaná v rámci své první obrany vyjádřila k žalobě, aniž by současně s tímto vyjádřením vznesla námitku nepřislusnosti soudu, vyjádřila tím konkludentně souhlas s jeho příslusností ve smyslu článku 24 Luganské úmluvy II. Námitku nedostatku pasivní legitimace přitom nelze ztotožňovat s námitkou mezinárodní nepřislusnosti soudů.

Uvedené závěry lze činit na základě uvedené judikatury Soudního dvora k nařízení Brusel I a k Bruselské úmluvě, která se uplatní i ve vztahu k Luganské úmluvě II.

Nevyjádří-li se žalovaný k věci (a neúčastní se tak řízení před dotčeným soudem ve smyslu článku 26 odst. 1 nařízení Brusel I bis), nezaloží (mezinárodní a místní příslusnost) tohoto soudu. Nejvyšší soud zde kromě jiného odkázal na rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 11. dubna 2019 C-464/18 ve věci ZX proti Ryanair DAC^[7].

Pokud tedy v dané věci žalovaná prostřednictvím svého zmocněného advokáta uvedla správnou adresu svého bydliště a sdělila, že se k věci vyjádří, jakmile se její zástupce seznámí s obsahem spisu, nevyslovila tím ještě konkludentně (jak předpokládá článek 26 odst. 1 nařízení Brusel I bis) **souhlas s tím, aby se vedlo řízení u českého soudu**

Dovolání však bylo připuštěno k řešení otázky, zda procesní opatrovník žalované (ustanovený jí z důvodu neznámého pobytu) založil (mezinárodní a místní) příslusnost českého soudu tím, že se vyjádřil k věci, aniž by vznesl námitku nedostatku mezinárodní příslusnosti českých soudů.

Nejvyšší soud však konstatoval, že dovolatelem předestřenou otázku již zodpověděl ESD při výkladu pravidla obsaženého v čl. 24 nařízení Brusel I v rozsudku ze dne 11. září 2014, C-112/13, v němž konstatoval, že konkludentní ujednání o příslusnosti (na základě účasti v řízení) je založeno na svobodné volbě účastníků sporu ohledně této příslusnosti, což předpokládá, že žalovaný je obeznámen se zahájeným řízením. V případě nepřítomnosti žalovaného, jemuž nebyl návrh na zahájení řízení doručen a který si není vědom, že proti němu bylo řízení zahájeno, nelze mít za to, že konkludentně souhlasil s příslusností soudu.

Na tom nemůže ničeho měnit ani skutečnost, že žalovanému byl z důvodu nepřítomnosti ustanoven opatrovník. Žalovaný totiž nemůže takovému opatrovníkovi poskytnout nezbytné informace pro posouzení mezinárodní příslusnosti, umožnit mu tak její zpochybnění nebo ji naopak se znalostí věci akceptovat. Účast opatrovníka proto nelze považovat za konkludentní souhlas žalovaného s příslusností soudu.

Žalovaný, který neví, že proti němu bylo zahájeno soudní řízení, a za něhož se soudního řízení účastní advokát nebo „opatrovník“, jehož nezmocnil, nemá možnost účinně se obhajovat, a musí být proto považován za žalovaného, v jehož případě bylo rozhodnutí vydáno v jeho nepřítomnosti.

Ustanoví-li proto soud žalovanému, jehož pobyt není znám, procesního opatrovníka podle § 29 odst. 3 o.s.ř., nelze z věcného vyjádření ustanoveného opatrovníka k žalobě dovozovat, že se žalovaný účastní řízení ve smyslu článku 26 odst. 1 nařízení Brusel I bis.

Dovolání proto bylo zamítnuto.

JUDr. Vladimír Jašek, Ph.D., LL.M., MCI Arb

advokát, rozhodce Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky
rozhodce zapsaný na listině VIAC, Rakousko

[JAŠEK LEGAL advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Pařížská 67/11
110 00 Praha 1 - Josefov

Tel.: +420 222 317 603
Tel.: +420 222 315 949
e-mail: info@jasek-legal.cz

---

[1] rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. ledna 2018 sp. zn. 79 Cm 59/2015

[2] usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. srpna 2018 sp. zn. 12 Cmo 163/2018, bod 14

[4] tamtéž, bod 16 usnesení

[5] usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2020 sp. zn. 27 Cdo 12/2019

[6] § 11 odst. 3 o.s.ř.: „Jde-li o věc, která patří do pravomoci soudů České republiky, ale podmínky místní příslušnosti chybějí nebo je nelze zjistit, určí Nejvyšší soud, který soud věc projedná a rozhodne.“

[7] k tomu viz bod 40 rozsudku - nepředložení vyjádření (na výzvu soudu) nemůže představovat účast na řízení ve smyslu článku 26 nařízení č. 1215/2012 a nemůže být tudíž považováno za konkludentní souhlas žalovaného s příslušností soudu, jemuž byl spor předložen.

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporáční autonomie](#)
- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)